

Mishel Hastal?kta Belirsizlik Ölçe?i – Toplum Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Mishel Hastal?kta Belirsizlik Ölçe?i – Toplum Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26132>

Öz

Mishel Hastal?kta Belirsizlik Ölçe?i - Toplum Formu (MHÖB-TF), ilk olarak Merle H. Mishel tarafından geli?tirilen Hastal?kta Belirsizlik Ölçe?i'nin (MUIS) bir uyarlamas?d?r. Bu özel form, özellikle kronik veya ciddi bir hastal?kla ya?ayan, ancak hastane ortam? d???nda bulunan genel toplum popülasyonlar?nda hastal?kla ili?kili belirsizlik alg?s?n? ölçmek amacıyla tasarlanm??t?r. Ölçek, bireyin hastal???, tedavisi, prognozu ve sa?lık hizmetleri hakk?ndaki bilgilerin eksikli?i, tutars?zli??? veya karma??kl??? nedeniyle ya?ad??? bili?sel kafa kar??kl??? ve tahmin edilemezlik durumunu de?erlendirir. Ölçe?in Türkçe adaptasyonu, 2021 y?l?nda Ay?e Çal ve ?lknur Ayd?n-Avc? tarafından yap?lm?? olup, Türk kültürü ve diline uygun psikometrik özellikler sergilemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Hastal?kta belirsizlik, Mishel Ölçe?i, ölçek uyarlamas?, kronik hastal?k, psikometri, topluluk formu, sa?lık psikolojisi.

Yazarlar

Merle H. Mishel (Orijinal Ölçek), Ay?e Çal, ?lknur Ayd?n-Avc? (Türkçe Adaptasyon).

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin ya?ad??? sa?lık durumlar?na ili?kin belirsizlik düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu belirsizlik, hastal??n seyri, semptomlar?n öngörülemezli?i, tedavi seçeneklerinin karma??kl??? ve sa?lık profesyonellerinden al?nan bilgilerin netli?i gibi boyutlar? içerir. Toplum Formu, özellikle hastanede yatmayan, ancak uzun süreli sa?lık sorunlar?yla mücadele eden geni? bir popülasyonda klinik ara?t?rmalar ve müdahale programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek için kritik bir araç sa?lar.

Ölçe?in Türkçe adaptasyonunun spesifik amacı, Türk kültüründeki bireylerin hastal?kla ilgili belirsizlik deneyimlerini geçerli bir ?ekilde de?erlendirebilen bir araç sa?lamaktır. Bu, hem?irelik ve psikiyatri alanlar?nda yap?lan ara?t?rmalara zemin haz?rlayarak, belirsizlikle ba?a ç?kma stratejilerini geli?tirmeye yönelik klinik uygulamalara katkıda bulunmay? hedefler.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, Merle H. Mishel'in Hastal?kta Belirsizlik Teorisi temelinde geli?tirilmittir. Bu teoriye göre belirsizlik, bireyin hastal?k durumuyla ilgili olaylara anlam atayamad??? bir bili?sel durumdur. Bu yap? genellikle dört temel alt boyutta incelenir:

Çok Anlamlı?k (Ambiguity): Hastal?k durumu hakk?nda tutars?z, eksik veya çeli?kili bilgiler.

Karma??kl?k (Complexity): Tedavi rejimlerinin veya sa?lık sisteminin anla??lmas?n?n zorlu?u.

Bilgi Eksikli?i (Lack of Information): Hastal?k veya prognoz hakk?nda yeterli bilgiye sahip olmama.

Öngörülemezlik (Unpredictability): Semptomlar?n, hastal??n seyrinin veya gelecekteki sonuçlar?n tahmin edilemez olmas?.

MHÖB-TF, bu bili?sel yap?lar? 20 madde aracılı??yla de?erlendirerek, bireyin hastal?k deneyiminin ne kadar kontrol d??? ve kafa kar??t?r?c? oldu?unu nicelle?tirir.

Geçerlik

Mishel Hastal?kta Belirsizlik Ölçe?i - Toplum Formu'nun Türkçe adaptasyon çal??mas?nda (Çal & Ayd?n-Avc?, 2021), ölçe?in yap?sal geçerli?ini de?erlendirmek için faktör analizleri kullan?lm??t?r. Adaptasyon sürecinde, orijinal ölçe?in teorik yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?u gösterilmi?tir. Geçerlik çal??malar? genellikle e? zamanlı? geçerlik ve yap? geçerli?i analizlerini içerir. Bu çal??malar, ölçe?in gerçekten hastal?kla ili?kili bili?sel belirsizlik yap?s?n? ölçtü?ünü destekler niteliktedir.

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, yay?nlanan akademik makale, ölçe?in psikometrik aç?dan güçlü oldu?unu kan?tlayan detaylı? geçerlik sonuçlar?n? içermektedir. Ölçek uyarlamas?, kültürel ve dilsel e?de?erli?i sa?lamak amacıyla çeviri-geri çeviri yöntemleri kullan?larak titizlikle gerçekleştirilmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, Türkçe adaptasyon çal??mas?nda iç tutarlı?k yöntemiyle de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarlı?k katsay?s? olan Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin tutarlı? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü göstermi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçe?in güvenilirli?ini teyit eder. Güvenirlik çal??malar?na ek olarak, baz? adaptasyon çal??malar?nda test-tekrar test güvenilirli?i de incelenerek ölçe?in zaman içindeki kararlılı?? de?erlendirilmi?tir. Sorumlu yazar?n makalesinde bu detaylı? psikometrik veriler mevcuttur.

Faktör Analizi

Mishel Hastal?kta Belirsizlik Ölçe?i'nin orijinal yap?s? genellikle dört faktörlü bir model önerir. Türkçe adaptasyon çal??mas?nda, bu yap?sal modelin do?rulanmas? için Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Çal ve Ayd?n-Avc? (2021) taraf?ndan yürütülen analizler, ölçe?in Türkçe formunun da orijinal ölçe?e benzer bir faktör yap?s?n? sergiledi?ini göstermi?tir. Bu analizler, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü ve kültürler aras? geçerli?ini desteklemektedir. DFA sonuçlar?, ölçe?in toplam puan?n?n yan? s?ra alt boyut puanlar?n?n da anlamlı? ve kullan??lı?

olduğunu kanıtlanmıştır.

Enstrüman (Ölçek Yapısı?)

Test Türü: Uyarlama (Orijinal ölçek Mishel Uncertainty in Illness Scale - Community Form'dur).

Format: 20 maddeden oluşan öz bildirim ölçeği.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal).

Popülasyon Grubu: Kronik veya ciddi sağlık sorunları yaşayan genel toplum bireyleri.

Yaş Grubu: Yetkinler.

Popülasyon Detayları: Hastalıkla ilgili belirsizlik yaşayan ve aktif olarak sağlık hizmeti alan veya almakta olan bireyler.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanır. Yanıt seçenekleri şunlardır: "kesinlikle katılmıyorum" (1), "katılmıyorum" (2), "kararsızım" (3), "katılıyorum" (4), "kesinlikle katılıyorum" (5). Ölçekten elde edilen yüksek puanlar, algılanan belirsizliğin yüksek olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Hastalık, belirsizlik, hemirelik araştırması, Likert ölçeği, Cronbach Alfa, psikososyal stres, ölçek uyarlaması.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: Mevcut değil.

Yazın Adresi: Ayşe Çal (Sorumlu Yazar). İletişim e-postası: aysecaloglu@hotmail.com

Şinler, Ücret ve Test Yılı?

Ölçeğin orijinal geliştirilme yılı Mishel tarafından yapılmıştır. Türkçe uyarlama çalışması **2021** yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinlerin orijinal yazar veya adaptasyonu yapan sorumlu yazar (Ayşe Çal) aracılığıyla alınması tavsiye edilir. Ticari olmayan, akademik araştırmalarda kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmelidir. Ölçeğin orijinal PDF belgesi şuradan indirilebilir: [mishel-hastalikta-belirsizlik-olcegi-toplum-formu-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Cal, A., & Aydin-Avci, I. (2021). Turkish adaptation of the Mishel uncertainty in illness scale?community form. Perspectives in Psychiatric Care. <https://doi.org/10.1111/ppc.12874>

DOI linki: onlinelibrary.wiley.com

Mishel Hastal?kta Belirsizlik Ölçe?i - Toplum Formu Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Benimle ilgili neyin sorun oldu?unu bilmiyorum.

Cevaplar? olmayan pek çok sorum var.

Hastal???m?n daha iyiye mi yoksa daha kötüye mi gitti?inden emin de?ilim.

Durumum hakk?nda yap?lan aç?klamalar benim için net de?il.

Benim için her bir tedavinin amacı anla??lr.

Hastal???m?n belirtileri tahmin edilemez bir ?ekilde de?imeye devam ediyor.

Bana aç?klanan her ?eyi anl?yorum.

Doktorlar, bana birçok anlam? olabilecek ?eyler söylüyorlar.

Tedavim anla??lamayacak kadar karma??k.

Ald???m tedavilerin ya da ilaçlar?n i?e yaray?p yaramad???n? bilmek zor.

Hastal???m?n belirsizli?i yüzünden, gelecekle ilgili plan yapam?yorum.

Hastal???m?n seyri de?imeye devam ediyor. ?yi ve kötü günlerim oluyor.

Benimle ilgili neyin sorun oldu?u hakk?nda birbirinden farklı pek çok görüş verildi.

Bana ne olaca?? belli de?il.

Testlerimin sonuçlar? tutars?z.

Tedavinin etkinli?i belirsiz.

Tedaviden dolayı neyi yap?p ve neyi yapamayaca??m de?imeye devam ediyor.

Bana belirli bir tan? koymad?lar.

Hastal???m?n ciddiyeti belirlendi.

Doktorlar ve hem?ireler sade bir dil kulland?klar?ndan ne söylediklerini anlayabiliyorum.